

Заява про прийняття політику у сфері морської освіти, підготовки, дипломування (сертифікації) та медичних оглядів моряків

Україна є однією з найбільших країн – постачальників висококваліфікованої робочої сили на світовий ринок праці, зокрема моряків.

До пріоритетних національних інтересів України на морі належать задоволення потреб суспільства, економіки і держави у використанні ресурсів моря, посилення позиції України серед провідних морських держав, а також забезпечення безпеки, зокрема шляхом підготовки та перепідготовки моряків, науковців та інших фахівців, зайнятих морською діяльністю.

Торговельне мореплавство повинне посісти одне з провідних місць у національній економіці з огляду на географічні, природно-кліматичні умови, наявність розгалуженої транспортної системи, потенціал морських портів, внутрішніх водних шляхів, суднобудування і судноремонту, кадровий, науковий та освітній потенціал, на перспективи зростання попиту зовнішньої торгівлі на морські та річкові перевезення і необхідність врахування наслідків для довкілля.

Державне регулювання освіти та підготовки, дипломування (сертифікація), медичних оглядів моряків спрямоване на забезпечення того, щоб з погляду охорони людського життя і збереження майна на морі, а також захисту морського середовища моряки на суднах мали належну кваліфікацію і були здатні виконувати свої обов'язки.

Відповідно до законодавства України Кабінет Міністрів України здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів.

До основних завдань Кабінету Міністрів України належить, зокрема, забезпечення структурно-галузевої політики; політики у сferах праці та зайнятості населення, соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування.

З метою визначення стратегії та основних напрямів подальшого розвитку України як морської держави постановою Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2009 року № 1307 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1108) затверджено Морську доктрину України на період до 2035 року (далі – Морська доктрина) та зобов'язано заінтересовані органи виконавчої влади забезпечити дотримання положень Морської доктрини під час розроблення документів державного планування.

Морською доктриною визначені пріоритетні напрями розвитку торговельного мореплавства:

формування та реалізація послідовної державної морської політики, спрямованої на утвердження України як морської держави;

суттєва активізація участі України в Міжнародній морській організації, Міжнародній організації праці, інших міжнародних організаціях у сфері торговельного мореплавства;

розвиток складових державної системи управління безпекою судноплавства (навігаційно-гідрографічного забезпечення мореплавства, лоцманського проведення та регулювання руху суден, здійснення морського зв'язку, ідентифікації суден, пошуку і рятування на морі, охорони суден і портових засобів, підготовки, перепідготовки і дипломування (сертифікації) моряків, інших фахівців морського транспорту, здійснення контролю держави порту та держави пропора, виконання інших міжнародних зобов'язань України у сфері безпеки торговельного мореплавства);

розроблення механізмів повної та своєчасної імплементації міжнародних договорів та приєднання України до нових міжнародних договорів у сфері торговельного мореплавства, визначених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

збереження кадрового потенціалу українських моряків на конкурентному світовому рівні шляхом належного виконання вимог Міжнародної конвенції з підготовки та дипломування моряків і несення вахти (далі – Конвенція ПДНВ), Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, сертифікації персоналу риболовних суден та несення вахти 1995 року (далі – Конвенція 1995 року), дотримання національних стандартів, за якими здійснюється підготовка моряків, у відповідність із зазначеними конвенціями; здійснення спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації осіб командного складу у закладах вищої освіти;

розроблення та виконання комплексного плану оновлення кадрового потенціалу морського транспорту відповідно до інноваційної моделі розвитку морської індустрії, відновлення системи післядипломної підготовки фахівців; забезпечення високих соціальних стандартів для моряків;

підтримка і поширення у суспільстві морських традицій, пропаганда морської діяльності, забезпечення шанобливого ставлення до працівників морського транспорту на прикладі морських держав з найвищою оцінкою Світового економічного форуму щодо якості портової інфраструктури.

Система управління у сferах морської освіти, спеціальної та спеціалізованої підготовки, оцінки професійності та компетентності, дипломування (сертифікації) моряків

Морська освіта, спеціальна та спеціалізована підготовка, оцінка компетентності, дипломування (сертифікація) моряків – це елементи державної системи управління безпекою судноплавства.

Відповідно до Кодексу торговельного мореплавства України до зайняття посад капітана та інших осіб командного складу судна допускаються особи, які мають відповідні звання та пройшли обов'язкову підготовку на умовах, визначених Міжнародною конвенцією про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками.

Систему управління у сferах освіти, підготовки, дипломування (сертифікації) та медичних оглядів моряків становлять органи виконавчої влади

– міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які формують та/або реалізують політику у цих сферах та наділені відповідними владними повноваженнями законами та прийнятими на їх виконання актами Кабінету Міністрів України.

Відповідно до законодавства України:

1) стандарти фахової передвищої освіти розробляє, затверджує та оприлюднює на своєму офіційному вебсайті центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки (крім стандартів спеціалізованої фахової передвищої освіти) з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, що забезпечують формування і реалізують державну політику у відповідних сферах, і галузевих об'єднань організацій роботодавців. Стандарти фахової передвищої освіти повинні бути придатними для гармонізації з відповідними професійними стандартами та стандартами вищої освіти в межах Національної рамки кваліфікацій;

2) стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, що забезпечують формування і реалізують державну політику у відповідних сферах, галузевих об'єднань організацій роботодавців і затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Морська освіта, необхідна для набуття компетентності капітанами та особами командного складу, здобувається в закладах вищої і фахової передвищої освіти за спеціальністю «Морський та внутрішній водний транспорт» за акредитованими у встановленому законодавством порядку освітніми програмами, що відповідають вимогам Конвенції ПДНВ, Кодексу з підготовки і дипломування моряків та несення вахти, або Конвенції 1995 року.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти та Державна служба якості освіти України під час проведення акредитаційної експертизи освітніх програм, які передбачають присвоєння випускникам звань осіб командного складу морських суден, здійснюють оцінювання відповідності змісту та виконання (реалізації) таких програм, а також передбаченої ними практичної, зокрема тренажерної, підготовки вимогам Конвенції ПДНВ і Кодексу дипломування, Конвенції 1995 року або Регламенту радіозв'язку.

Акредитація освітніх програм морської фахової передвищої освіти та морської вищої освіти здійснюється з обов'язковим залученням фахівців центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері морського транспорту, а також фахівців за пропозицією центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту;

3) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері морського та внутрішнього водного транспорту, затверджує типові вимоги до обладнання, оснащення та програм підготовки закладів з підготовки моряків, технічний опис бланків документів членів екіпажів морських суден; погоджує порядок і періодичність проведення

медичних оглядів та їх обсяг залежно від віку членів екіпажу, а також перелік закладів охорони здоров'я, голів комісій та заступників голів комісій що проводять такі огляди, форму відповідної медичної довідки;

4) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері морського транспорту:

здійснює державний нагляд за додержанням вимог законодавства і міжнародних договорів України у сфері морського транспорту, торговельного мореплавства у морських портах і терміналах, територіальному морі, внутрішніх морських водах, на українських суднах і в судноплавних компаніях-судновласниках;

забезпечує виконання зобов'язань, що випливають із членства України в міжнародних організаціях, діяльність яких пов'язана з морським і внутрішнім водним транспортом, торговельним мореплавством, судноплавством на внутрішніх водних шляхах;

організовує і контролює проведення підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та дипломування (сертифікацію) членів екіпажів морських суден, зокрема відповідно до міжнародних договорів України, працівників берегових підприємств морського транспорту, робота яких пов'язана із забезпеченням безпеки судноплавства, запобіганням забрудненню навколишнього природного середовища із суден та здійсненням державного нагляду в цих сферах;

утворює державну кваліфікаційну комісію моряків, яка здійснює підтвердження компетентності моряків;

погоджує програми навчання та оцінки компетентності персоналу закладів з підготовки моряків (керівників підготовки, інструкторів, екзаменаторів та інших осіб, безпосередньо пов'язаних із підготовкою та оцінкою компетентності моряків);

видає кваліфікаційні документи моряків та пільгові дозволи; веде Державний реєстр документів моряків, в установленому порядку забезпечує доступ до нього для внесення і перевірки даних про кваліфікаційні документи моряків;

5) висновок про придатність особи для роботи на судні за станом здоров'я надається кваліфікованими комісіями фахівців акредитованих закладів охорони здоров'я, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, відповідно до встановленим ним правил.

Діяльність міністерств та інших центральних органів виконавчої влади ґрунтуються на принципах верховенства права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, безперервності, законності, забезпечення єдності державної політики, відкритості та прозорості, відповідальності.

Належний рівень кваліфікації українських моряків забезпечується сталою роботою висококваліфікованого персоналу відповідних центральних органів виконавчої влади, закладів освіти, тренажерної підготовки, державних кваліфікаційних комісій моряків центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері морського транспорту, медичних установ.

Вказані фахівці повною мірою усвідомлюють необхідність постійного підвищення якості підготовки українських моряків для виконання вимог Конвенції ПДНВ та національних вимог, забезпечують дотримання відповідних національних стандартів, удосконалюють власні професійні навички та постійно підвищують свою кваліфікацію.

Завдання та напрями політики

Політика у сferах освіти, підготовки, оцінки компетентності як складових системи дипломування (сертифікації) моряків (далі – Політика) ґрунтується на оптимальному поєднанні інтересів держави та закладів морської освіти, навчально-тренажерних закладів, інших підприємств, установ і організацій, що задіяні у виконанні завдань і повноважень з метою забезпечення функціонування національної системи дипломування (сертифікації) моряків.

Під час здійснення управління у сферах морської освіти, спеціальної та спеціалізованої підготовки, оцінки професійності та компетентності, дипломування (сертифікації) моряків завдання політики полягає у створенні необхідних правових, економічних і організаційних умов для:

- реалізації вимог Конвенції ПДНВ у повному обсязі на належному рівні з метою забезпечення конкурентоспроможності українських моряків на внутрішньому та зовнішньому ринку;

- задоволення попиту моряків і судновласників на отримання якісних і своєчасних послуг з морської освіти, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та дипломування (сертифікації) на національному рівні;

- зменшення негативного впливу «людського фактора» на безпеку судноплавства, збереження та відновлення безпеки довкілля;

- зростання зайнятості моряків і працівників берегових підприємств сфери морського та річкового транспорту, підвищення їхнього життєвого рівня;

- зміцнення авторитету та іміджу України як морської держави.

Політика ґрунтується на таких принципах всеохоплюючого управління на основі стандартів системи управління якістю:

- орієнтація на споживача: моряків і судновласників;

- провідна роль керівництва центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій, діяльність яких реалізовано в національній системі підготовки і дипломування (сертифікації) моряків;

- процесний підхід до управління ресурсами і діяльністю стосовно надання послуг з отримання морської освіти, оцінки знань і компетентності, проведення медичних оглядів, ведення необхідних реєстрів (баз даних), дипломування;

- безумовне дотримання вимог стандартів якості, що охоплюють систему освіти, медичні стандарти, підготовку та дипломування (сертифікації) моряків;

- постійне навчання і підвищення кваліфікації працівників, впровадження інноваційних процесів;

- розвиток міжнародних партнерських стосунків.

Реалізація Політики спрямована на:

створення умов для впровадження та забезпечення ефективної реалізації відповідних систем управління якістю;

поширення національного та міжнародного досвіду з питань підготовки та дипломування (сертифікації) моряків з використанням сучасних методів і технологій;

залучення органів державного управління та громадських організацій до діяльності, спрямованої на реалізацію Політики;

удосконалення правових зasad і нормативного забезпечення;

прийняття нових і перегляд чинних нормативно-правових актів з питань реалізації Політики;

участь України в імплементації міжнародних стандартів і вимог в національне законодавство та підтримання законодавства України в актуальному стані;

забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації кадрів;

видання спеціальної літератури;

розроблення заходів щодо підвищення соціальних стандартів і соціального статусу фахівців, задіяних в реалізації Політики;

впровадження сучасних прогресивних технологій.

Очікувані результати

Під час реалізації Політики передбачається спрямованість дій і вжиття заходів учасниками Політики з метою реалізації обов'язків і зобов'язань України як Сторони Конвенції ПДНВ та підтвердження Україною статусу країни, яка виконує у повному обсязі вимоги Конвенції ПДНВ, інших документів Міжнародної морської організації стосовно підготовки та дипломування (сертифікації) моряків, що мають обов'язкову дію.

У результаті реалізації Політики:

національні стандарти (правила оцінки) придатності моряків для роботи на морських суднах за станом здоров'я та процедур оцінки підтримуються в актуальному стані;

освітні програми у професійних (професійно-технічних), закладах фахової передвищої та вищої освіти за морськими спеціальностями та кваліфікаціями відповідають вимогам відповідних правил Конвенції ПДНВ та схвалені в установленому порядку;

впроваджено сучасні методи оцінювання на підставі стандартів якості для оцінки знань, розуміння, навичок та компетентності як результатів отриманої освіти та підготовки моряків, у тому числі й на борту судна;

впроваджено процедури управління, керівництва, спостереження за підготовкою здобувачів вищої освіти та оцінкою знань моряків у закладах вищої освіти відповідно до вимог Правила 1/6 Конвенції ПДНВ;

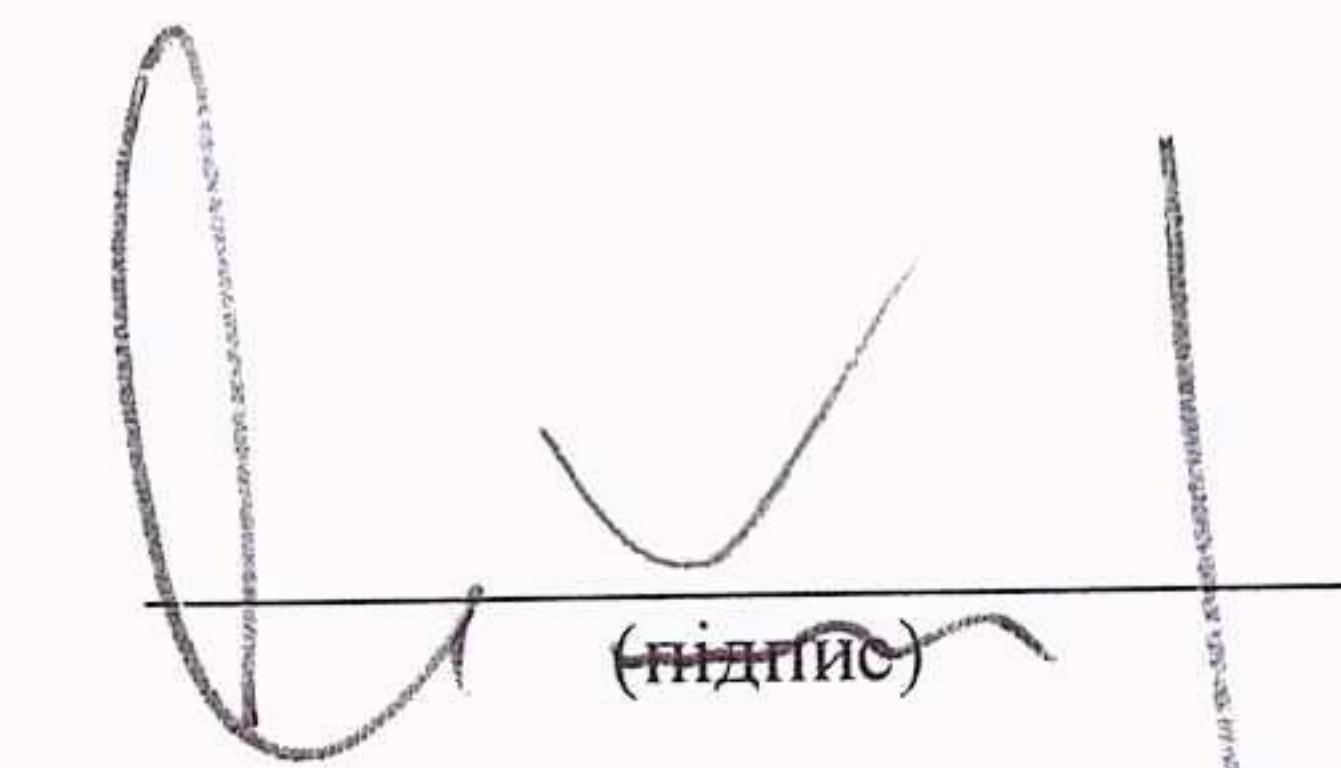
впроваджено на державному рівні вимоги до викладачів та екзаменаторів стосовно належної кваліфікації та досвіду, включно з відповідними знаннями техніки інструктажу та методів і практики підготовки;

забезпечені з боку державних органів (центральних органів виконавчої влади або уповноважених організацій) адміністративні процедури нагляду та контролю за заходами щодо дотримання вимог Конвенції ПДНВ та усунення невідповідностей під час надання освітніх послуг за морськими спеціальностями (професіями);

впроваджено на державному рівні процедури визнання кваліфікованих і досвідчених медичних фахівців (практикуючих лікарів), які залучені до проведення медичного огляду;

впроваджено відповідні електронні ресурси, що дозволяють вести реєстри (бази даних), необхідні для реалізації вимог Конвенції ПДНВ, а саме: схвалених постачальників освітніх послуг за морськими спеціальностями (професіями) підготовки моряків, курсів та програм, виданих медичних свідоцтв встановленого зразка, визнаних практикуючих лікарів, які залучені до проведення оглядів моряків, а також забезпечені цілодобовий доступ до них.

Міністерство розвитку
громад, територій та
інфраструктури України

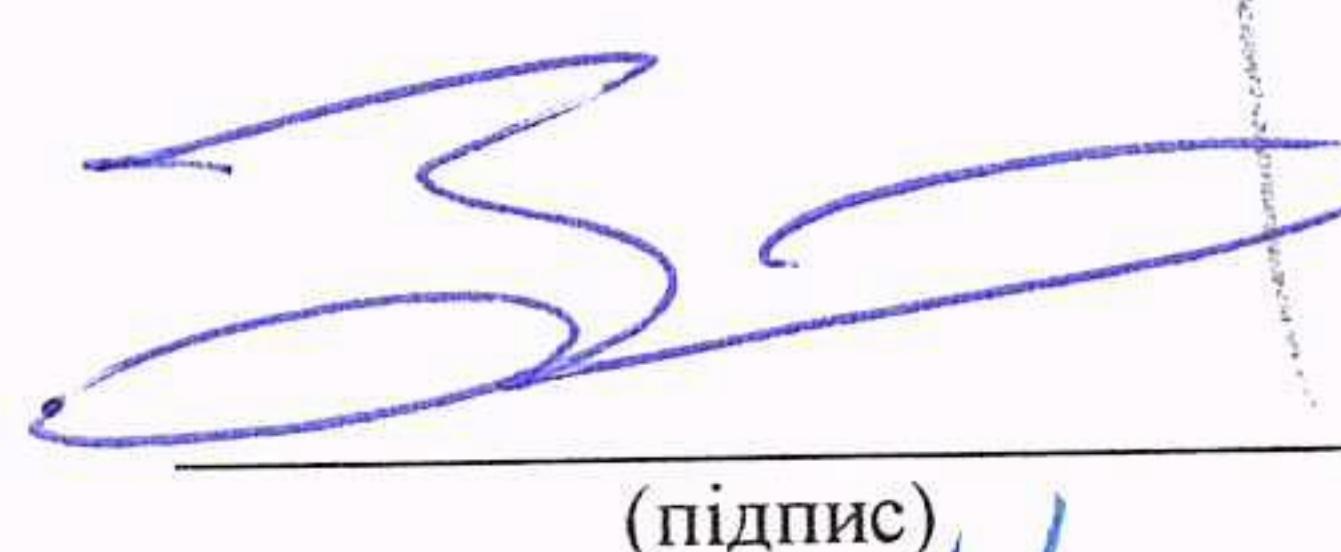

(підпись)

Василько Ю.Ю.

(посада, ПІБ)

Міністерство освіти і
науки України

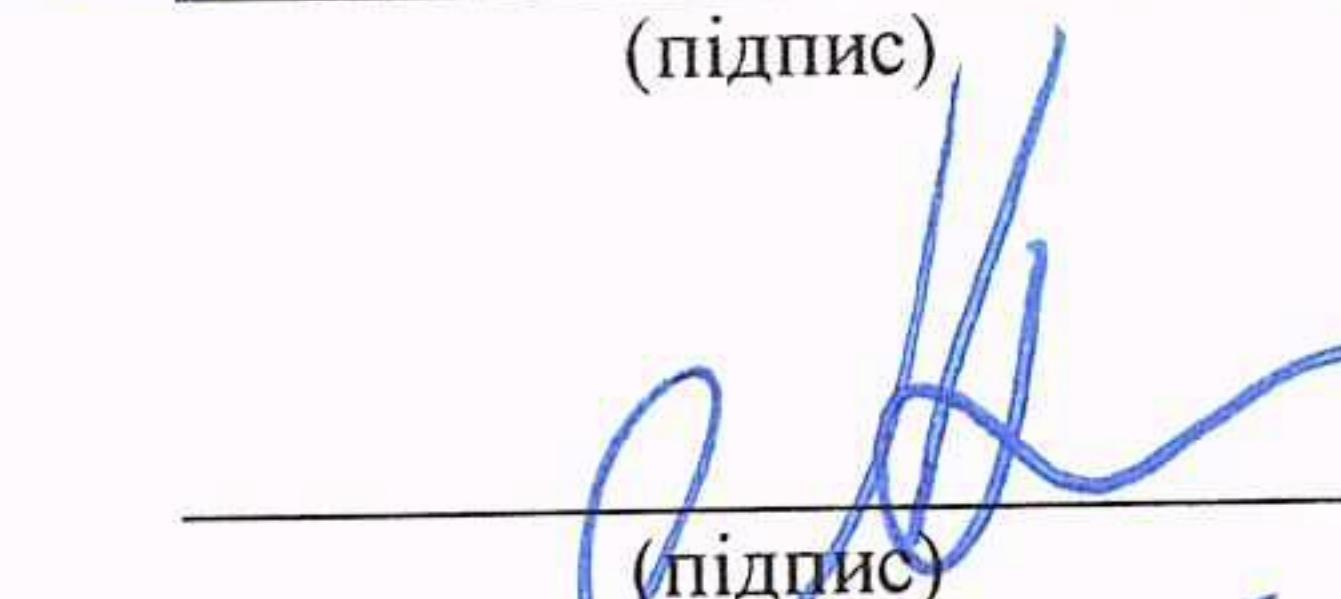

(підпись)

Висотський М.Ю.

(посада, ПІБ)

Міністерство охорони
 здоров'я України

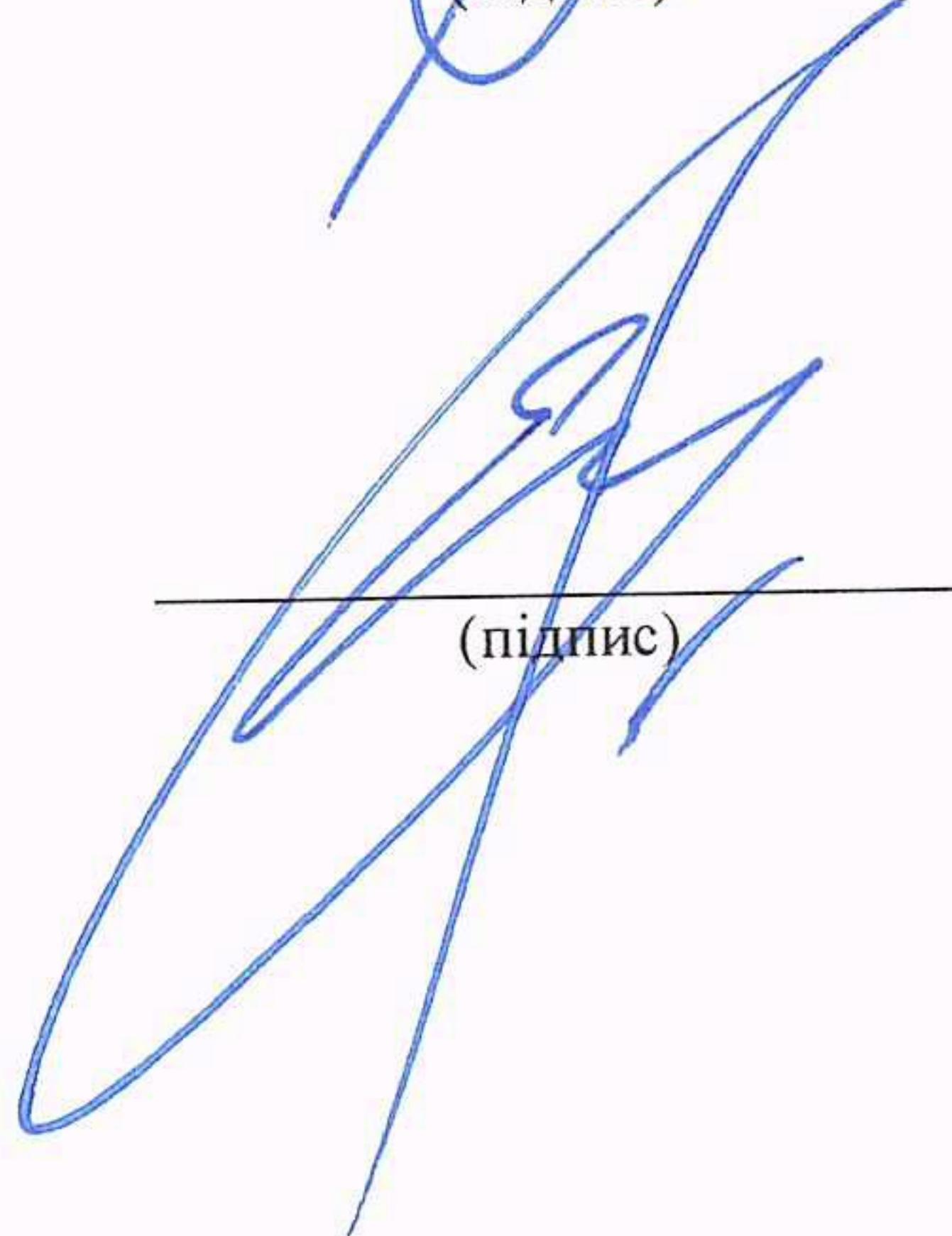

(підпись)

Лишко В.К.

(посада, ПІБ)

Державна служба
морського і внутрішнього
водного транспорту та
судноплавства України

(підпись)

Слободчиков С.О.

(посада, ПІБ)